

Sammenfatning af vurderinger og anbefalinger i forhold til Analysetema 3 og 4

Enkelte initiativer vedrører andre analysetemaer men har væsentligt overlap til Analysetema 3 og 4 og er derfor inkluderet.

Forslag	Vurderinger og anbefalinger fra CBS	Hovedrapport	Delrapporter
<p>1. Bedre mulighed for at om-danne demokratiske virksomheder</p> <p>Analysetema 3</p>	<p>Der er ikke behov for en ny virksomhedsform. Det er vigtigt at informere og vejlede om mulighederne for at praktisere demokrati og medarbejdereje inden for alle former for private virksomheder, herunder i koncerner, føderative samvirker og andre erhvervsmæssige sammenslutninger – enklest i virksomhedsformer omfattet af LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, §§ 3-4.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indføje af hjemmel i selskabsloven for direkte omdannelse af alle former for kapital-selskaber, dvs. P/S, Aps og A/S (- ikke IVS), herunder i koncerner, til virksomhedsformer med be-grænset ansvar omfattet af LEV, dvs. F.M.B.A. og A.M.B.A. (- ikke S.M.B.A.). - Indføje af hjemmel i LEV for direkte omdannelse mellem alle virksomhedsformer omfattet af loven, herunder fra virksomhedsformer med personlig hæftelse til virksomhedsformer med begrænset ansvar (- kræver individuelt kreditorsamtykke). I/S, K/S og F.M.B.A. er allerede omfattet af LEV § 4, men retsvirkningen er så vidt det kan ses ikke afklaret i praksis. - Evt. anvendelse af "andelsvirksomheder" og "kooperative virksomheder" som samle-betegnelser for andelselskaber og andelsforeninger omfattet af LEV § 4. 	<p>2.1. Udbre-delse af virk-somhedsfor-mer i Dan-mark, s. 13-14</p> <p>5.2. Demokra-tiske, koopera-tive og medar-bejder ejede virksomheder, s. 44-48</p> <p>5.4.1. Behov for en ny virk-somhedsform? s. 53</p> <p>5.4.3. Omdan-nelses-mulig-heder, s. 56-58</p>	<p>1.1. Udbre-delse af virk-somhedsfor-mer i Danmark</p> <p>1.3. Ejer- og generations-skifte</p> <p>2.4. Genera-tions-skifte til medarbejdere</p> <p>4.1. Relevant dansk lovgiv-ning, s. 2-5</p> <p>4.3. Medarbej-deraktier</p>
<p>2. Definition af demokrati-ske virksomheder</p> <p>Analysetema 1</p>	<p>Der er ikke behov for en selvstændig lov om demokratiske virksomheder. Hvis anvendelse af betegnelsen "demokratisk virksomhed" tilknyttes særlige fordele i medfør af anden lovgivning, herunder evt. med særlige regnskabs- og revisionskrav eller lignende, kan der med ud-gangspunkt i den foreløbige definition fra <i>Tænk tanken Demokratisk Erhverv</i> udformes en bestem-melse i LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i> som registreringslov med nærmere kriterier, som er anvendelig for alle virksomhedsformer (- undtaget virksomheder med kun én ejer), samt med henvisning til relevante bestemmelser i LEV og selskabsloven om registrering, offentliggørelse og kontrol, ledelsens og revisors pligter m.v.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En lovgivningsmæssig definition af "demokratisk virksomhed" bør koordineres i forhold til allerede gældende kriterier efter § 5, stk. 1, nr. 4, i <i>lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder</i> om, at virksomheden skal "... være inddragende og ansvarlig i sit virke" og § 190, stk. 2, nr. 3, i <i>udbudsloven</i> om, at "... ledelses- og ejerskabsstrukturen ... er baseret på prin-cipper om medarbejderejerskab eller medarbejderdeltagelse eller skal kræve aktiv deltagelse af medarbejdere, brugere eller interessenter", samt igangværende internationale initiativer vedr. juri-diske og statistiske definitioner af <i>Social and Solidarity Economy</i> enterprises (SSE). 	<p>1.3. Internati-onal regule-ring, s. 10-12</p> <p>5.2.2. Lov om visse erhvervs drivende virk-somheder, s. 60-61</p> <p>5.8.1. Regi-strerings- og certificerings-ordninger, s. 86</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgiv-ning, s. 9-10</p> <p>4.2. Internati-onal regule-ring, s. 2</p>
<p>3. Mulighed for at omfatte medarbejdere i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 3</p> <p>Analysetema 3</p>	<p>Medarbejdere kan i samme omfang som andre interessentgrupper være ejere af virksomheder omfattet af § 3 i LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, dvs. foreninger med begrænset ansvar, F.M.B.A. Ansatte er desuden anerkendt som ejere af andelselskaber og andelsforeninger omfattet af LEV § 4 i Erhvervsstyrelsens praksis siden 2011, herunder A.M.B.A.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "ansatte" indføjes i LEV § 4, efter "... aflagere, leverandører..." og før "... eller på anden lignende måde...", da der er tale om en forholdsvis ny og ukendt praksis (- ikke i LEV § 3). - Forenklet sprogbrug og inddeling af LEV §§ 3-4. - Revision af Erhvervsstyrelsens vejledning om F.M.B.A. og A.M.B.A. - Selvstændig lov om kooperative virksomheder (- se venligst <i>Initiativ 18</i>). - Anerkendelse af kollektiv ledelse (- se venligst <i>Initiativ 19</i>). 	<p>5.2.2. Lov om visse erhvervs drivende virk-somheder, s. 62-64 og 69-70</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgiv-ning, s. 5-12</p>
<p>4. Mulighed for løn som økonomisk incitament virksomheder med begrænset ansvar</p> <p>Analysetema 3</p>	<p>Se venligst <i>Initiativ 3</i>. Jf. også omtalen af problemstillingen i vores hovedrapport, <i>afsnit 5.2.2. Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, s. 64-68, og <i>Delrapport 4.1. Relevant dansk lovgivning</i>, s. 12-14.</p>	<p>5.2.2. Lov om visse erhvervs drivende virk-somheder, s. 64-68</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgiv-ning, s. 12-14</p>
<p>5. Mulighed for passiv delta-gelse iht. lov om visse er-hvervsdrivende virksomheder (investerende medlemmer)</p> <p>Analysetema 3</p>	<p>Vores kvantitative analyser viser ikke særlige finansielle udfordringer for producent- og forbrugerejede demokratiske virksomheder, herunder F.M.B.A. og A.M.B.A. Analysen omfatter også medarbejderejede demokratiske virksomheder, men data om disse virksomheder er for begrænsede til at vise noget om evt. særlige udfordringer.</p> <p>Efter gældende praksis kan F.M.B.A.'er og A.M.B.A.'er have passive investorer uden stemmerettigheder. Det har væsentlig betydning for finansieringsmulighederne både for iværksættere, eksisterende virksomheder og i forbindelse med generations- og ejerskifte at åbne mulighed for indskud af kapital fra passive investorer, der også kan have medlemsrettigheder og kontrollere en vis andel af stemmeret-tighederne.</p> <p>I stedet for "den svenske model", der omtales i Erhvervsstyrelsens <i>Forslag 5</i>, anbefaler CBS at tage ud-gangspunkt i de muligheder, der allerede gælder efter <i>forordning for europæiske andelselskaber (SCE)</i> for, at passive investorer tilsammen kan råde over op til 25% af stemmerettighederne, samt for udste-delse af andele eller obligationer, der ikke er tilknyttet stemmerettigheder, men indstillingsret og evt. særlige økonomiske fordele, bl.a. i forbindelse med "crowd funding" og "community bonds". I</p>	<p>2.2. Pengein-stitutfinansie-ring til og fra demokratiske virksomheder, s. 15-19</p> <p>5.4.4. Mulig-heder for pas-siv deltagelse s. 58-59</p> <p>5.2.2. Lov om visse erhvervs</p>	<p>1.2. Pengein-stitutfinansie-ring til og fra demokratiske virksomheder</p> <p>4.1. Relevant dansk lovgiv-ning, s. 14-16</p> <p>4.2. Internati-onal regule-ring, s. 2-3 og Bilag 2</p>

	<p>A.M.B.A.'er vil kapitalindskud fra passive investorer med medlemsrettigheder være omfattet af samme lovbestemte begrænsninger for forrentning som kapitalandele for øvrige medlemmer, men kan uanset dette være attraktivt også for institutionelle investorer samt for føderative samvirker mellem kooperative virksomheder, der er udbredt i mange lande og bl.a. kendt fra Mondragon. Mulighederne bør ikke reguleres i LEV som registreringslov, men i en selvstændig lov om kooperative virksomheder, jf. <i>Initiativ 18</i>.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selvstændig lov om kooperative virksomheder bl.a. med inspiration fra <i>forordning om det europæiske andelsselskab (SCE)</i> og den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>, herunder om muligheder for passive investorer med op til 25% af stemmerettighederne og føderative samvirker (- se venligst <i>Initiativ 18</i>). 	<p>drivende virksomheder, s. 68-69</p> <p>5.7.2. Mulighed for lån og sikkerhedsstillelse fra og mellem virksomheder s. 83</p> <p>5.7.3. Finanstilsynets praksis vedrørende pengeinstitutternes kundeportefølje, s. 84</p>	<p>5.1. Sammenfatning: Medarbejdere i Frankrig, Italien, Spanien, UK og USA</p>
<p>6. Mulighed for aktivsikring</p> <p>Analyssetema 4</p>	<p>Der er ikke behov for et særligt legalitetstilsyn med almindelige fuldt registreringspligtige virksomheder efter LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, og selskabsloven.</p> <p>For virksomheder omfattet af LEV §§ 3-4 gælder som udgangspunkt, at enhver form for overskud og formue forbliver i virksomheden, medmindre der af generalforsamlingen træffes beslutning om udlodning til medlemmerne, hvilket kan begrænses i vedtægterne, herunder ved bestemmelser om "udelelige" eller "bundne" reserver. Derudover kan tidligere ejere m.fl. i vedtægterne tillægges ret til repræsentation i ledelsen, til deltagelse i generalforsamlinger m.v.</p> <p>De gældende regler i LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i> og selskabsloven om registrering, offentliggørelse og kontrol er tilstrækkelige til at sikre mod, at der træffes beslutninger, som er i strid med bestemmelser i virksomhedens vedtægter, f.eks. om "udelelige" og "bundne" reserver. De relevante bestemmelser i LEV kapitel 4 anvendes dog i praksis kun fuldt ud for virksomheder med begrænset ansvar og ikke for andelsselskaber og andelsforeninger med personlig hæftelse, der også bør kunne omfattes af kapitel 4 som frivillig ordning. Dermed kan også for virksomhedsformer med personlig hæftelse opnås offentlig indsigt i vedtægterne og evt. ændringer af vedtægterne og andre registrerede forhold via CVR, herunder "Følg virksomhed" med løbende e-mail information om ændringer, så der kan reageres ved henvendelse til Erhvervsstyrelsen eller anlæggelse af retssag.</p> <p>Tilsvarende kan virksomheder, der ikke er direkte omfattet af, men frivilligt tilvælger regnskabs- og revisionspligt, blive omfattet af LEV kapitel 5 om ledelsens og revisors pligter.</p> <p>Denne form for kontrol kan effektiviseres yderligere ved, at LEV §§ 19 f-19 g overføres til kapitel 5, med den ændring, at "tilsynsmyndigheden" erstattes med "Erhvervsstyrelsen", så bestemmelserne gælder generelt for alle virksomheder omfattet af LEV kapitel 5.</p> <p>Desuden bør LEV kapitel 5 tilføjes en tilsvarende bestemmelse i selskabsloven om, at ledelsen har pligt til at påse, at virksomhedens kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde virksomhedens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.</p> <p>Det er vigtigt at være opmærksom på, at nogle virksomheder ønsker at have personlig hæftelse, og nogle at kunne holde overskud og formue disponibel til investeringer og imødegåelse af svingende omsætning m.v. og dermed ikke "bundne reserver".</p> <p>"Bundne" reserver, herunder til almennyttige formål, kan fremmes ved skattemæssige incitamenter (- se venligst <i>Initiativ 15</i>).</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udarbejdelse af en generel vejledning fra Erhvervsstyrelsen om, hvordan vedtægtsbestemmelser f.eks. om "udelelige" eller "bundne" reserver kan udformes, så de udgør et klart grundlag for, at Erhvervsstyrelsen kan nægte registrering af ændringer, der er i strid med vedtægterne eller ikke er besluttet i overensstemmelse med vedtægterne, samt om Erhvervsstyrelsens kontrol, mulighederne for løbende information om ændringer og mulighederne for at reagere over for ændringer, f.eks. for tidligere ejere af en virksomhed. - Indførelse i LEV af bestemmelse om ledelsens ansvar for virksomhedens kapitalberedskab, frivillig ordning med mulighed for, at virksomheder med personlig hæftelse kan omfattes af LEV kapitel 4 om registrering, offentliggørelse og kontrol, samt overførelse af LEV §§ 19 f- 19 g til kapitel 5. - Indførelse af udtrykkelig hjemmel i selskabsskatteloven for, at medarbejderejede kooperative virksomheder og føderative samvirker omfattet af LEV §§ 3-4 som frivillig ordning kan kooperationsbeskattes, dvs. beskattes af formuen i stedet for af overskud (- se venligst også <i>Initiativ 15</i>). - Indførelse af udtrykkelig hjemmel i selskabsskatteloven for, at virksomheder omfattet af LEV §§ 3-4 kan foretage skattefri henlæggelser og udlodninger til almennyttige og kooperative formål, svarende til reglerne for brugsforeninger og øvrige sammenslutninger (- se venligst <i>Initiativ 15</i>). 	<p>5.4.2. Registrering, kontrol og tilsyn – herunder om "aktivsikring", s. 53-56</p> <p>5.6.2. Overskud og formue i andelsvirksomheder, s. 75-79</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgivning, s. 16-31</p>
<p>7. Mulighed for at udøve medlemsdemokrati mellem forening og driftsselskab</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I forbrugerejede demokratiske virksomheder, hvor medlemskabet er en direkte følge af indgåelsen af kundeforholdet, kan virksomheden i forbindelse med bekræftelse af og nærmere information om kundeforholdet og medlemskabet medsende en samtykkeerklæring udformet i overensstemmelse med GDPR-reglerne, hvor medlemmet kan give specifikt samtykke til at modtage oplysninger fra foreningens ledelse og administration samt til at deltage i it-baserede møder, afstemninger og medlemsfora m.v. der indebærer anvendelse af medlemmets e-mail adresse efter aktiv tilmelding i det enkelte tilfælde, evt. med mulighed for, at e-mail adressen bliver kendt af andre medlemmer og dermed for identifikation af medlemmet. 	<p>3.4. Governance barrierer i praktisering af demokrati, s. 24-25</p> <p>5.7.1. Medlemsdemokrati mellem forening og driftsselskab s. 83</p>	<p>2.1. Forbrugerejede virksomheder</p> <p>3.1. Forbrugerejede virksomheder</p>

<p>8. Mulighed for at anvende en model svarende til den britiske EOT-model ifm. ejerskifte</p> <p>Analyssetema 4</p>	<p>Vores kvantitative analyser viser ud fra et forsigtigt skøn, med forbehold for flere usikkerheder, at der p.t. er potentiale for overdragelse til medarbejdere blandt ca. 1.000 virksomheder eller i ca. 5% af alle generationskifter.</p> <p>På grundlag af de indhentede rapporter fra andre lande har vi identificeret tre succesfulde modeller for medarbejdere: Arbejderkooperativer, Employee Ownership Trust (EOT) og Employee Stock Ownership Plan (ESOP).</p> <p>Arbejderkooperativer omtales nærmere under <i>Initiativ 3-5, 12-17 og 18-19</i>.</p> <p>EOT- og ESOP-modellerne bygger begge på en konstruktion, hvor en "trust" ejer eller forvalter virksomheden og dens kapital på vegne af medarbejderne, der har indirekte indflydelse via "trustens" ledelse, som medarbejderne også kan være direkte repræsenteret i, evt. med bestemmende indflydelse. Den væsentligste forskel på de to modeller er, at kapitalen i EOT forbliver i virksomheden og medarbejderne kun kan få udbetalt udbytte, mens medarbejderne i ESOP også opsparer og kan få udbetalt individuelle kapitalandele ved udtræden.</p> <p>Der findes eksempler i Danmark både på EOT- og ESOP-lignende konstruktioner i koncerner med en erhvervsdrivende fond eller et kapitalselskab som moderselskab og kapitalselskaber som datterselskaber med indirekte indflydelse for medarbejderne via et repræsentantskab eller lignende og evt. også direkte repræsentation i virksomhedens ledelse.</p> <p>Begge modeller kan også praktiseres med direkte indflydelse for medarbejderne i virksomhedsformer omfattet af LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, herunder F.M.B.A. og A.M.B.A., der gradvist, delvist eller fuldstændigt overtager ejerskabet af virksomheden, typisk et kapitalselskab. I både F.M.B.A. og A.M.B.A. kan kollektivt ejerskab kombineres med individuelle kapitalandele, med lige forvaltningsmæssige rettigheder, der ikke er baseret på kapitalandele og den forskel, at forrentningen af medlemmernes kapitalandele i A.M.B.A. er underlagt lovbestemt begrænsning. Åbnes der for "passive investorer" med op til 25% af stemmerettighederne i andelsvirksomheder, herunder A.M.B.A, vil den tidligere ejer også kunne bevare væsentlig indflydelse og forvaltningsmæssige og økonomiske rettigheder, ind til endelig udtræden og udbetaling af individuelle kapitalandele, evt. afdraget over en længere periode, hvor det resterende beløb er ansvarlig lånekapital. Dette er bl.a. muligt efter SCE-forordningen og lovgivningen om kooperativer i andre lande, men vil i Danmark kræve en selvstændig lov om kooperative virksomheder. Derudover kan EOT- og ESOP-lignende modeller anvendes i Danmark uden umiddelbart behov for andre ændringer af den selskabsretlige lovgivning.</p> <p>EOT- og ESOP-modellerne i UK og USA indebærer væsentlige fordele både for overdrageren af virksomheden og for medarbejderne i form af udskudt og nedsat kapitalgevinstbeskatning og skattefri udbytteudbetaling. Vi har ikke tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om der er behov for tilsvarende "positiv særbehandling" i den danske skatte- og afgiftsmæssige lovgivning for at fremme udbredelsen af EOT- og ESOP-lignende modeller.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligestilling af overdragelse til medarbejdere med familieoverdragelser. - Ligestilling af virksomheder omfattet af LEV, herunder F.M.B.A. og A.M.B.A. med kapitalselskaber i forhold til medarbejderaktie-programmer m.v. efter § 7 P, § 16 og § 28 i <i>ligningsloven</i>. - Selvstændig lov om kooperative virksomheder med inspiration fra SCE-forordningen og den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>. 	<p>2.3. Ejer- og generationskifte: Overdragelse til medarbejdere, s. 19-20</p> <p>3.2. Økonomiske barrierer, s. 22-23</p> <p>4. Udenlandske modeller og erfaringer, s. 26-41</p> <p>5.5.1. Fondslovgivningen s. 60</p> <p>5.5.2. Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, s. 60-70</p> <p>5.5.3. Selvstændig lov om kooperative virksomheder s. 70-71</p> <p>5.5.4. Selskabsloven, s. 71-72</p> <p>5.6.3. Medarbejderaktieordninger s. 79-83</p>	<p>1.3. Ejer- og generationskifte: Overdragelse til medarbejdere</p> <p>2.4. Generationskifte til medarbejdere</p> <p>4.3. Medarbejderaktier</p> <p>5.1. Sammenfatning: Medarbejdere i Frankrig, Italien, Spanien, UK og USA</p> <p>5.7. Norge</p>
<p>9. Mulighed for at anvende erhvervsfremmesystemet til at fremme viden og vejledning om demokratiske virksomheder</p> <p>Analyssetema 2</p>	<p>Samtlige respondenter i vores kvalitative undersøgelser og cases efterlyser mere, bedre og lettere tilgængelig information, vejledning og rådgivning om demokratiske virksomheder i det offentlige erhvervsfremmesystem samt hos private erhvervsfremmeaktører, rådgivere og pengeinstitutter m.v.</p> <p>Efter vores vurdering har det afgørende betydning for udbredelsen af korrekt og fyldestgørende information om demokratiske virksomheder, herunder om kooperative og føderative virksomhedsformer, at der af Erhvervsstyrelsen udarbejdes et generelt gældende autoritativt og løbende opdateret juridisk informations- og vejledningsmateriale om det lovgivningsmæssige grundlag for og forskellene i muligheder og begrænsninger, krav, rettigheder og forpligtelser m.v. mellem alle relevante virksomhedsformer som ligestillede valgmuligheder for iværksættere og eksisterende virksomheder, bl.a. til brug for <i>virk.dk</i>, <i>Virksomhedsguiden</i> m.v. samt for andre aktør- og interessentgrupper, herunder interesse- og brancheorganisationer m.v.</p> <p>Ligesom bl.a. i Norge kan der i tilknytning til information fra Erhvervsstyrelsen og i erhvervsfremmesystemet i øvrigt bringes henvisninger og links til interesse- og brancheorganisationer, der også kan, men ikke nødvendigvis behøver, indgå i samarbejde med nationale, regionale og lokale offentlige erhvervsfremmeaktører. Se venligst også <i>Initiativ 18</i> om internationale anbefalinger.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informations- og vejledningsmateriale, juridiske vejledninger og revision af <i>Virksomhedsguiden</i> m.v. om demokratiske virksomheder, herunder om kooperative og føderative virksomhedsformer som ligestillede med øvrige virksomhedsformer, udarbejdet af Erhvervsstyrelsen til brug på <i>virk.dk</i> og for offentlige og private aktører i erhvervsfremmesystemet m.v. - Informationskampagne, undervisningsmateriale, seminarer og kurser for medarbejdere i erhvervsfremmesystemet, uddannelsessystemet og i pengeinstitutter m.v. udviklet af Erhvervsstyrelsen og gennemført i samarbejde med regionale og lokale offentlige og private aktører i erhvervsfremmesystemet. - Etablering af regionale og lokale inkubator-miljøer i samarbejde mellem offentlige og private aktører i erhvervsfremmesystemet med information, vejledning, kurser, workshops, seminarer og mentorordninger m.v. særlig målrettet udvikling af demokratiske og kooperative virksomheder, herunder med mulighed for lån af kontorplads m.v. - Etablering af "task force" i Erhvervsstyrelsen bl.a. til udarbejdelse af informations-, vejlednings- og uddannelsesmateriale og gennemførelse af intern uddannelse af medarbejdere med opgaver inden for sagsbehandling, information og vejledning vedrørende demokratiske og kooperative virksomheder, herunder online- og telefonservices m.v. 	<p>3.3. Viden om demokratisk ejerskab og rådgivningsmæssige barrierer, s. 23-24</p>	<p>2.2. og 3.2 Større medarbejderejede virksomheder</p> <p>2.3. og 3.3. Mindre medarbejderejede virksomheder</p> <p>4.2. International regulering</p> <p>5.7. Norge</p>

<p>10. Mulighed for at fremme kendskabet til demokratiske virksomheder i uddannelses-systemet</p> <p>Analyssetema 2</p>	<p>Flere respondenter i vores kvalitative undersøgelser og cases efterlyser, at viden om demokratiske virksomheder, herunder kooperative og føderative virksomheder og om kooperativbevægelsens udvikling og betydning internationalt og i Danmark, i højere grad inddrages i uddannelsessystemet på alle niveauer og både i den almene undervisning og særligt tilrettelagte undervisningsforløb. Se venligst også <i>Initiativ 18</i> om internationale anbefalinger.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se venligst også <i>Initiativ 9</i> om foreløbige anbefalinger i forhold til erhvervsfremmesystemet. - Udbud af opgaver med udarbejdelse af undervisningsmaterialer om demokratiske, kooperative og føderative virksomhedsformer og om kooperativbevægelsens udvikling i Danmark og internationalt, til brug for undervisere og elever på ungdomsuddannelser, mellemlange uddannelser, højskoler m.v. - Udbud af PhD- og Erhvervs-PhD-stipendiater og programmer under Innovationsfonden målrettet forskning i demokratiske, kooperative og føderative virksomhedsformer. - Etablering af inkubator-miljøer på mellemlange og videregående uddannelser med information, vejledning, workshops og mentor-ordninger m.v. særlig målrettet udvikling af demokratiske og kooperative virksomheder. - Etablering af forskningssamarbejde om demokratiske, kooperative og føderative virksomhedsformer mellem relevante universiteter i Danmark og udlandet, herunder kooperative universiteter, evt. forskningscenter med særskilt bevilling. 	<p>3.3. Viden om demokratisk ejerskab og rådgivningsmæssige barrierer, s. 23-24</p>	<p>2.2. og 3.2 Større medarbejderejede virksomheder</p> <p>2.3. og 3.3. Mindre medarbejderejede virksomheder</p> <p>4.2. International regulering</p> <p>5.7. Norge</p>
<p>11. Anbefalinger om god ledelse af demokratiske virksomheder</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>Anbefalinger om god selskabsledelse i demokratiske virksomheder kan være et væsentligt element i udbredelsen af kendskabet til, hvordan forskellige interessentgrupper kan inddrages og få medindflydelse eller eje og kontrollere almindelige erhvervsdrivende virksomheder.</p> <p>Det er vigtigt, at anbefalingerne omfatter alle virksomhedsformer og både mindre som store producent-, forbruger- og medarbejderejede virksomheder, virksomheder med én- og tostrengt ledelse, med kollektiv ledelse, med direkte og indirekte indflydelse og inddragelse via fora som f.eks. et repræsentantskab. Principperne i de gældende lov- og aftalebestemte regler om information og høring, samarbejdsudvalg, medindflydelse, medbestemmelse og medarbejderrepræsentation kan ses som minimumsstandarder, og bør inddrages i alle tilfælde, da de kan anvendes i alle virksomheder, også i forhold til andre interessentgrupper som forbrugere.</p> <p>Anbefalingerne kan desuden fungere som præcisering og uddybning af, hvad der forstås ved "demokratisk ledelse", med udgangspunkt i den foreløbige definition fra <i>Tænk tanken Demokratisk Erhverv</i>, og har også betydning i forhold til kriterierne i <i>lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder</i>, RSV, og <i>Udbudsloven</i>, jf. også <i>Initiativ 2</i>.</p> <p>Vores kvalitative undersøgelser omfatter erfaringer om udfordringer og muligheder i forskellige ledelsesformer fra alle typer af demokratiske virksomheder. Desuden kan hentes inspiration fra forskningsbaserede anbefalinger og retningslinjer udarbejdet og samlet af ICA og ILO, jf. <i>Delrapport 4.2. International regulering</i>.</p> <p>Anbefalingerne om god selskabsledelse i demokratiske virksomheder må forventes at skulle udvikles over en længere periode og revideres løbende. Som udgangspunkt bør anbefalingerne kun være vejledende. Hvis anvendelsen af betegnelsen "demokratisk virksomhed" tilknyttes særlige fordele, kan "følg eller forklar" princippet i årsregnskabsloven anvendes.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udarbejdelse af anbefalinger om god selskabsledelse i demokratiske virksomheder. 	<p>3.4. Governance barrierer i praktisering af demokrati, s. 24-25</p> <p>5.8.2. Information, høring og repræsentation af medarbejdere, s. 87-89</p> <p>5.8.4. Anbefalinger om god virksomhedsledelse s. 91</p>	<p>2.2. og 3.2 Større medarbejderejede virksomheder</p> <p>2.3. og 3.3. Mindre medarbejderejede virksomheder</p> <p>4.1. Relevant dansk lovgivning s. 11-12</p> <p>4.2. International regulering</p>
<p>12. Mulighed for lønmodtagerstatus som medejer af en virksomhed</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>Se venligst <i>Initiativ 14</i>.</p>	<p>5.8.3. Lønmodtagerstatus og dagpengeberettigelse, s. 89-90</p>	
<p>13. Udbetaling af løn fra Lønmodtagernes Garantifond</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>I forhold til Lønmodtagernes Garantifond vil registrering som "direktør" i CVR efter nugældende praksis i sig selv være tilstrækkeligt til at udelukke vedkommende fra dækning af løntab i forbindelse med konkurs. Dette er en særlig udfordring for medarbejderejede virksomheder omfattet af LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, der ønsker at praktisere kollektiv ledelse uden én- eller tostrengt ledelse, men efter gældende praksis skal registrere mindst én direktør i CVR. Medejere og ansatte, der kun har funktioner som tegningsberettigede, vil principielt kunne være omfattet af funktionærloven og have status som lønmodtagere.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det bør undersøges, om der kan indføres en særlig ordning for medarbejderejede virksomheder omfattet af LEV med forholdsmæssig solidarisk dækning uden afledte uønskede virkninger. 	<p>5.8.3. Lønmodtagerstatus og dagpengeberettigelse, s. 89-90</p>	
<p>14. Dagpengeberettigelse</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>De relevante regler i <i>arbejdsløshedsforsikringsloven</i> er ændret pr. 1. januar 2018, jf. også <i>bekendtgørelse om selvstændig virksomhed i dagpengesystemet</i>. Hovedreglen er nu, at en medejer af en erhvervs-mæssig virksomhed, der er medlem af en a-kasse, kan have lønmodtagerstatus med ret til at optjene og modtage dagpenge, medmindre vedkommende har "afgørende indflydelse", dvs. hvis: "... medlemmet eller dennes ægtefælle alene eller sammen med nærmeste familie ... er indehaver af 1) mindst 50% af selskabskapitalen, 2) mindst 50% af selskabskapitalens stemmевærdi, 3) en bestemmende andel af selskabets kapital, eller 4) en bestemmende andel af stemmerne i selskabet. ... Som nærmeste familie ... anses pågældendes eller ægtefællens børn, børnebørn, forældre, bedsteforældre og søskende." Tilsvarende gælder for medejere, der ikke er A-indkomst beskattede lønmodtagere, men B-indkomst beskattede honorarmodtagere og lignende. Dvs. at i virksomheder med flere end to medejere og lige stemmerettigheder vil alle typisk kunne have lønmodtagerstatus, medmindre én eller flere har "afgørende indflydelse" på andet grundlag. Registrering som ledelsesmedlem i CVR tillægges som udgangspunkt ikke selvstændig betydning i denne relation.</p>	<p>5.8.3. Lønmodtagerstatus og dagpengeberettigelse, s. 89-90</p>	

	<p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anerkendelse af forberedelser vedr. etablering af demokratisk eller kooperativ medarbejderejet virksomhed som jobsøgningsmål for ledige og delvist ledige i dagpengesystemet. 		
<p>15. Muligheder for andelsbeskatning for medarbejderejede virksomheder og ifm. produktion, distribution eller handel med elektricitet</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>Initiativet omhandler to selvstændige problemstillinger, der omtales særskilt nedenfor.</p> <p>Andelsbeskatning betegnes i skatteretlig praksis som kooperationsbeskatning, og er reguleret i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3 og §§ 14-16 A. Ordningen, der indebærer en meget lav beskatning af virksomhedens formue i stedet for sædvanlig selskabsskat af dens overskud, er frivillig og gælder kun for virksomheder omfattet af § 4 i LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, der har mindst 10 medlemmer og en omsætning med ikke-medlemmer på højst 25%. Medlemsvirksomhederne kan også være moderselskaber i koncerner med datterselskaber, der ikke er omfattet af LEV § 4, f.eks. kapitalselskaber. Der skelnes ved opgørelsen af den skattepligtige formue mellem henholdsvis indkøbsforeninger, produktions- og salgsforeninger og "blandede" foreninger efter forholdsvis komplicerede regler i selskabsskatte-lovens §§ 15-16 A. For medlemsvirksomheder, der er moderselskaber i koncerner, medregnes kapitalandele i datterselskaber ved formueopgørelsen. Andele i andre kooperative virksomheder omfattet af LEV § 4 medregnes ikke ved formueopgørelsen, jf. selskabsskattelovens § 14, stk. 2, 4. pkt., jf. § 1, stk. 1, nr. 3. Dette er særligt relevant for føderative samvirker.</p> <p>Ordningen indebærer et særligt incitament til at henlægge overskud som reserver og egenkapital, der ikke behøver at være "bunden" eller "udelelig", men kan være det.</p> <p>Ifølge den juridiske litteratur har dette ikke været almindeligt, da formålet typisk har været at akkumulere disponibel kapital til aktivitetsudvidelser, markeds- og strukturtilpasninger m.v. gennem koncern-dannelser, herunder ved opkøb af andre virksomheder, men i nogle tilfælde også med henblik på støtte af almennyttige formål.</p> <p>Vedr. mulighed for kooperationsbeskatning af andelsvirksomheder ved afledte aktiviteter, der ikke er direkte omfattet af virksomhedens vedtægtsbestemte kooperative formål, har vi ikke tilstrækkeligt kendskab til de konkrete omstændigheder.</p> <p>Vedr. mulighed for kooperationsbeskatning af medarbejderejede andelsvirksomheder vurderer vi, at det følger direkte af anerkendelsen af ansatte som omfattet af LEV § 4 i Erhvervsstyrelsens praksis siden 2011, men bør fremgå eksplicit ved indføjelser af "ansatte" både i LEV § 4 og selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3, samt indføjelser af "herunder føderative samvirker" med virkning også for producentejede og andre forbrugerejede kooperative virksomheder end brugsforeninger i selskabsskattelovens § 14, stk. 2, 4. pkt. (- brugsforeninger er omfattet af selvstændig regulering i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a).</p> <p>Da kooperationsbeskatning indebærer et særligt incitament til henlæggelse af overskud som reserver, herunder "bundne" eller "udelelige" reserver, er beskatningsformen relevant i forhold til <i>Initiativ 6 Aktivisering</i> samt ønsker om henlæggelse af overskud til almennyttige formål m.v. for medarbejderejede kooperative og føderative virksomheder omfattet af LEV § 4.</p> <p>Antallet af medarbejderejede virksomheder omfattet af LEV § 4 er stadig forholdsvis lavt. Ind til videre kan ikke konstateres koncern-dannelser, men i 2022 forventes etableret flere føderative samvirker mellem medarbejderejede virksomheder. Disse samvirker har ind til videre ikke som mål at omfatte 10 eller flere virksomheder, der er én af de nugældende betingelser for kooperationsbeskatning. For at beskatningsformen kan være relevant for medarbejderejede virksomheder, er der behov for ændring til et lavere antal. Ifølge den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>, kan et føderativt samvirke udgøres af tre eller flere kooperative virksomheder, hvoraf mindst én ejes eller kontrolleres af flere kooperative virksomheder. Desuden vil virksomheder svarende til F.M.B.A.'er efter dansk lovgivning, der følger de kooperative principper i LEV § 4, bortset fra at have medlemmer, som ikke deltager direkte i virksomhedens drift eller omsætning, kunne indgå i føderative samvirker. Efter vores vurdering vil indførelse af tilsvarende regler ved en ændring af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3, ikke have afledte uønskede virkninger. Vi vurderer, at betingelsen om at omsætningen med ikke-medlemmer højst må udgøre 25% ikke er en særlig udfordring for medarbejderejede kooperative og føderative virksomheder.</p> <p>Da kooperationsbeskatning ikke specifikt har til formål at fremme henlæggelser og udlodninger til almennyttige formål, foreslår vi samtidig indførelse af hjemmel i selskabsskatteloven for, at virksomheder omfattet af LEV §§ 3-4 som frivillig ordning kan vælge beskatning svarende til reglerne for brugsforeninger og øvrige sammenslutninger, jf. selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a, og § 1, stk. 1. nr. 6</p> <p>Anbefalinger vedr. beskatning af medarbejderejede virksomheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indføjelser af udtrykkelig hjemmel i selskabsskatteloven for, at medarbejderejede kooperative og føderative virksomheder omfattet af LEV §§ 3-4 som frivillig ordning kan kooperationsbeskattes, dvs. beskattes af formuen i stedet for af overskud, samt ændring af betingelsen om antallet af medlemmer til mindst tre i stedet for mindst 10, jf. selskabsskatte-lovens § 1, stk. 1, nr. 3 og §§ 14-16 A. - Indføjelser af hjemmel i selskabsskatteloven for, at virksomheder omfattet af LEV §§ 3-4 som frivillig ordning kan foretage skattefri henlæggelser og udlodninger til almennyttige og kooperative formål, svarende til reglerne for brugsforeninger og øvrige sammenslutninger, jf. selskabsskatteloven § 1, stk. 1, nr. 3a, og § 1, stk. 1. nr. 6. 	<p>5.6.1. Kooperations- og foreningsbeskatning, s. 73-75</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgivning, s. 29-31</p> <p>5.7. Norge</p>
<p>16. Indkomstbeskatning af bonusudlodning</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>Problemstillingen har nær sammenhæng med <i>Initiativ 22 Skatte- og afgiftsmæssige incitamentter for overdragelse til medarbejdere</i> (- se venligst nedenfor).</p> <p>Udgangspunktet ved udbetaling af bonus og overskudsandele i øvrigt til medarbejdere i F.M.B.A. og A.M.B.A. er beskatning som personlig indkomst, hvilket også gælder overskudsandele henlagt på medarbejdernes individuelle kapitalkonti, når de udbetales ved udtræden eller opløsning af virksomheden.</p> <p>Som det fremgår af <i>Delrapport 4.3.</i> findes en række valgmuligheder for kapitalselskaber, hvor beskatningen kan udskydes og evt. i stedet ske efter aktieavancebeskatningsloven, bl.a. afhængig af, om virksomheden har fradragsret for udlodningen.</p>		<p>4.3. Medarbejderaktier</p>

	<p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligestilling af virksomheder omfattet af LEV, herunder F.M.B.A. og A.M.B.A. med kapitalselskaber i forhold til medarbejderaktie-programmer m.v. efter § 7 P, § 16 og § 28 i <i>ligningsloven</i>. 		
<p>17. Mulighed for anvendelse af investorfradragsordning m.v.</p> <p>Analyssetema 3</p>	<p>Det er opfattelsen hos flere respondenter i vores kvalitative analyser, herunder pengeinstitutter, at en række af de eksisterende særlige skatteordninger til finansiering af opstart og vækst af små og mellemstore virksomheder, der bl.a. er beskrevet på Virksomhedsguiden, kun gælder kapitalselskaber og ikke virksomheder omfattet af LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, herunder F.M.B.A. og A.M.B.A.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligestilling af virksomhedsformer omfattet af LEV, herunder F.M.B.A. og A.M.B.A. med kapitalselskaber i forhold til investorfradrags-, etablerings- og iværksætterkonto-ordninger og medarbejderaktieprogrammer m.v. lovgivningsmæssigt og i forhold til information og vejledning fra Erhvervsstyrelsen og Skat i erhvervsfremmesystemet, over for penge- og realkreditinstitutter m.v. 	<p>2.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder s. 15-19</p> <p>2.3. Ejer- og generationsskifte: Overdragelse til medarbejdere, s. 19-20</p>	<p>1.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder</p> <p>1.3. Ejer- og generationsskifte: Overdragelse til medarbejdere</p> <p>4.3. Medarbejderaktier</p>
<p>18. Selvstændig lov om kooperative virksomheder</p> <p>Analyssetema 3 og 4</p>	<p>LEV, <i>lov om visse erhvervsdrivende virksomheder</i>, bør bevares som registreringslov, med indføjelser af bestemmelser om frivillige ordninger om registrering, offentliggørelse og kontrol, samt enklere sprogbrug og inddeling m.v. som beskrevet under <i>Initiativ 1-3</i>.</p> <p>Derudover har en selvstændig lov om kooperative virksomheder efter vores vurdering afgørende betydning i en række relationer, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afklaring af retsgrundlaget for kooperative virksomheder ved direkte selskabsretlig lovregulering frem for vejledninger og juridisk litteratur m.v. baseret på "andelspraksis" i forhold til LEV § 4, selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3, jf. §§ 14-16 A, og henvisninger til "andelspraksis" i <i>lov om det europæiske andelsselskab (SCE)</i> m.v. - Lovregulering af en række spørgsmål, der p.t. ikke findes praksis eller lovgivning om i Danmark: <ul style="list-style-type: none"> - Primær- og sekundær-kooperativer, føderative samvirker og kooperative koncerner, herunder om mindretals- og forbrugerbeskyttelse og medarbejderrettigheder m.v. i forhold til virksomhedernes størrelse og primære interessentgrupper, med inspiration fra den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>. - Passive investorer med op til 25% af de samlede stemmerettigheder, obligationer, "community bonds" og lignende uden stemmerettigheder, med inspiration fra <i>forordning om det europæiske andelsselskab (SCE)</i>. - Forsvarligt kapitalberedskab, "bundne" og "udelelige" reserver, med inspiration fra selskabsloven og den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>. - Lovbestemt begrænset forrentning af medlemmernes kapitalandele, evt. knyttet til statsobligationer, med inspiration fra den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>, evt. forbrugerprisindeks. - Finansiell virksomhed, muligheder for gensidig sikkerhedsstillelse og lån mellem kooperative og føderative virksomheder og deres medlemmer, med inspiration fra <i>forordning om det europæiske andelsselskab (SCE)</i> og den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>. - Fremme og ligestilling af demokratiske virksomheder, herunder kooperative og føderative virksomhedsformer, med øvrige virksomhedsformer. - Udbredelse af viden om og kendskab til demokratiske, kooperative og føderative virksomhedsformer i Danmark i offentligheden, erhvervsfremme- og uddannelsessystemet, hos myndigheder, private rådgivere og pengeinstitutter m.v. og blandt iværksættere og eksisterende virksomheder, der overvejer at blive demokratiske virksomheder, evt. ved ejerskifte til medarbejderne. - Øget genkendelighed og gennemsigtighed for danske demokratiske, kooperative og føderative virksomhedsformer globalt, øgede internationale samarbejds- og samhandelsmuligheder for danske virksomheder generelt. - Opfyldelse af opfordringer og anbefalinger fra ILO, FN og EU, jf. <i>Delrapport 4.2. International regulering</i>: <ul style="list-style-type: none"> - ILO: <i>ILO Recommendation on Promotion of Cooperatives</i> (No. 193), 2002 https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEX-PUB:12100:0::NO::P12100_ILO_code:R193 - FN: <i>General Assembly Resolution 60/132, Cooperatives in social development</i>, 2005 https://www.un.org/development/desa/cooperatives/resources.html - EU: <i>Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet, det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om fremme af andelsselskaber i Europa</i>, 2004 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=celex:52004DC0018 <p>Hverken <i>forordning om det europæiske andelsselskab (SCE)</i> eller den norske <i>lov om samvirkeforetak</i> kan "kopieres" direkte, men være til inspiration for en selvstændig dansk lov om kooperative virksomheder, der grundlæggende bygger på allerede gældende "andelspraksis", men også omfatter de yderligere muligheder, som allerede er reguleret i EU/EØS og andre lande, klart i den norske lov, der dog er mere omfattende end nødvendigt i Danmark, da den også omfatter bestemmelser, som efter dansk retstradition kan reguleres ved henvisning til bestemmelser i selskabsloven "... med de nødvendige tilpasninger".</p> <p>Erfaringerne fra Norge med den første selvstændige <i>lov om samvirkeforetak</i>, der trådte i kraft 1. januar 2008, er meget positive, både under forberedelsen med involvering af relevante aktører og interessenter, og efter lovens ikrafttræden med en femårig overgangsperiode, der dels førte til registrering af op mod tre tusinde selvejende institutioner m.v. der havde fulgt kooperative principper siden stiftelsen, for fleres vedkommende i begyndelsen af 1800-tallet, men ikke haft noget klart retsgrundlag, dels til registrering af et tilsvarende antal nye kooperative virksomheder og føderative samvirker, så der ved udgangen af 2019 i alt var registreret 5.843 aktive virksomheder efter loven, mod 2.091 i Danmark. Desuden viser de norske erfaringer, at ligestillingen med andre virksomhedsformer lovgiv-</p>	<p>3.2. Økonomiske barrierer, s. 22-23</p> <p>3.3. Viden om demokratisk ejerskab og rådgivningsmæssige barrierer, s. 23-24</p> <p>5.2.2. Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, s. 70-71</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgivning, s. 10-11</p> <p>4.2. International regulering</p> <p>5.1. Sammenfatning: Medarbejdere i Frankrig, Italien, Spanien, UK og USA</p> <p>5.7. Norge</p>

	<p>ningsmæssigt og i den offentlige information og vejledning for iværksættere og eksisterende virksomheder har ført til større diversitet i brancher og aktivitetsområder og mere innovation generelt, også i forhold til landdistriktsudvikling, der er integreret i det norske erhvervsfremmesystem.</p> <p>Se venligst <i>Delrapport 5.6. Norge</i>, herunder med gengivelse af forarbejderne til <i>lov om samvirkeforetak</i>, der indeholder overvejelser, vurderinger og anbefalinger om tilsvarende temaer og initiativer, som p.t. behandles af <i>Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder</i>.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablering af underarbejdsgruppe, evt. suppleret med eksterne videnspersoner, til indsamling af inspiration, relevant information og materiale, udarbejdelse af "synopsis" med foreløbig beskrivelse af relevant regulering samt evt. udkast til kommissorium for videre arbejde med en selvstændig lov om kooperative virksomheder i et selvstændigt udvalg. - Etablering af "task force" i Erhvervsstyrelsen til juridisk bistand for underarbejdsgruppen, indsamling af information om gældende dansk praksis, afklaring af juridiske spørgsmål og udarbejdelse af foreløbigt udkast til en selvstændig lov om kooperative virksomheder. 		
<p>19. Kollektiv ledelse</p> <p>Analyssetema 3 og 4</p>	<p>Samtlige mindre medarbejderejede virksomheder, der er omfattet af vores kvalitative undersøgelser og cases, praktiserer i stedet for én- eller to-strengt ledelse direkte demokrati og kollektiv ledelse, der bl.a. indebærer udfordringer i forhold til de nugældende krav om, at der skal registreres mindst én direktør i CVR som virksomhedens formelle ledelse. Dette har ikke noget reelt indhold, da virksomhederne i stedet udpeger to ejermedlemmer som tegningsberettigede i forening, udelukkende med administrative funktioner.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Governance-aspekter i forhold til kollektiv ledelse inddrages i arbejdet med anbefalinger om god selskabsledelse, jf. <i>Initiativ 11</i>. - Afklaring i Erhvervsstyrelsen af evt. afledte uønskede virkninger ved, at der for virksomheder med kollektiv ledelse alene vælges og registreres to ejermedlemmer som tegningsberettigede i forening. 	<p>3.3. Viden om demokratisk ejerskab og rådgivningsmæssige barrierer, s. 23-24</p> <p>3.4. Governance barrierer i praktisering af demokrati, s. 24-25</p>	<p>4.1. Relevant dansk lovgivning, s. 11-12</p>
<p>20. Vækstfonden, EU's strukturfonde, Regionalfonden, Socialfonden, LAG, Innovationsfonden m.v.</p> <p>Analyssetema 3 og 4</p>	<p>Bl.a. på baggrund af tilkendegivelser fra respondenter i vores kvalitative undersøgelser vurderer vi, at offentlige fonde kan have væsentlig betydning for udbredelsen af demokratiske, kooperative og føderative virksomheder i Danmark ved at referere til og implementere anbefalinger om disse virksomhedsformers særlige betydning bl.a. fra FN og EU gennem målrettede programmer for finansiering og støtte via EU-midler og statslige midler.</p> <p>Herunder gennem samordning af kriterier for støtte, baseret på disse virksomhedsformers særlige formål, som ikke er at generere overskud til eksterne investorer eller økonomisk vækst i sig selv, men at imødekomme behov for interessentgrupper, der ikke dækkes af myndigheder eller andre private virksomheder, samt at skabe gode og stabile beskæftigelsesmuligheder for målgrupper og i brancher og geografiske områder, der umiddelbart ikke er attraktive for "traditionelle virksomheder". Se venligst også <i>Initiativ 18</i> om internationale anbefalinger.</p> <p>Ensartede kriterier for finansiering og støtte fra offentlige fonde af demokratiske, kooperative og føderative virksomhedsformer baseret på FN's 17 Verdensmål og SSE vil også kunne have betydning for Finanstilsynets retningslinjer om sammensætningen af penge- og realkreditinstitutternes kundeportefølje og deres kunde- og udlånspolitik, jf. <i>Initiativ 21</i>.</p> <p>I Norge er der positive erfaringer med samordning af ansøgningskriterier og samarbejde i øvrigt om information, vejledning og rådgivning om finansierings- og støttemuligheder mellem både offentlige og private fonde i <i>Innovasjon Norge</i>, der fungerer som offentlig erhvervsfremmeaktør, og blev etableret som statsligt-kommunalt selskab i 2004 ved samling af en lang række erhvervsråd og -myndigheder, private og offentlige fonde og finansielle institutioner, heraf flere med rødder fra midten af 1800-tallet. <i>Innovasjon Norge</i> yder generel vejledning, forskellige former for tilskud, lån og garantier, og forvalter et stort antal støtteprogrammer, hvoraf flere er sammenlignelige med danske ordninger under Vækstfonden, Innovationsfonden, Regionalfonden og Socialfonden Plus, suppleret med specifikke rådgivnings- og finansieringsmuligheder målrettet bestemte brancher og geografiske områder, der også anvendes til at fremme kooperative og føderative virksomhedsformer som led i udvikling af nye produkter, forretningsmodeller, lokale initiativer og innovation generelt. Se venligst <i>Delrapport 5.7. Norge</i>.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablering af forum for drøftelser af fordele og udfordringer ved højere grad af samordning mellem offentlige finansierings- og støtteordninger i forhold til målrettede programmer og udbud, ensartede ansøgningskriterier, samfinansiering, information og vejledning, offentliggørelse og statistik over bevillinger m.v. samt evt. udarbejdelse af udkast til kommissorium for udvalgsarbejde om samordning. 	<p>2.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder s. 15-19</p> <p>3.2. Økonomiske barrierer, s. 22-23</p>	<p>1.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder</p> <p>4.2. International regulering</p> <p>5.1. Sammenfatning: Medarbejdere i Frankrig, Italien, Spanien, UK og USA</p> <p>5.7. Norge</p>
<p>21. Demokratiske pengeinstitutters muligheder for målrettet udlånspolitik, lokal tilstedeværelse og føderativt samvirke</p> <p>Analyssetema 3 og 4</p>	<p>I rapporterne fra andre europæiske lande fremgår finansielt samarbejde mellem penge- og realkreditinstitutter indbyrdes og med kooperative sammenslutninger som væsentligt element i medarbejderejede virksomheders økonomiske stabilitet og resiliens. <i>Forordningen om det europæiske andelselskab (SCE)</i> indeholder selvstændig regulering om grænseoverskridende samarbejde mellem kooperative finansielle virksomheder i EU/EØS, og den norske <i>lov om samvirkeforetak</i>, indeholder også bestemmelser om finansiell virksomhed både i forhold til indlån, lån og sikkerhedsstillelse for medlemmer af den enkelte virksomhed og i føderative samvirker.</p> <p>Respondenter i vores kvalitative undersøgelser påpeger især to udfordringer for demokratiske penge- og realkreditinstitutter i Danmark. Dels at Finanstilsynets retningslinjer om sammensætningen af penge- og realkreditinstitutternes kundeportefølje ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til demokratiske og kooperative virksomheders særlige formål, jf. også <i>Initiativ 20</i> om offentlige fonde m.v. Dels at demokratiske pengeinstitutter belastes særligt af lønsumsafgiften ved opretholdelse af et landsdækkende filialnet, som ifølge vores kvantitative undersøgelse har væsentlig betydning for demokratiske virksomheder, jf. <i>Delrapport 1.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder</i>.</p>	<p>2.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder s. 15-19</p> <p>3.2. Økonomiske barrierer s. 22-23</p> <p>5.7.2. Mulighed for lån og sikkerhedsstillelse fra og mellem virksomheder</p>	<p>1.2. Pengeinstitutfinansiering til og fra demokratiske virksomheder</p> <p>5.1. Sammenfatning: Medarbejdere i Frankrig, Italien, Spanien, UK og USA</p>

	<p>Vi vurderer umiddelbart, at nogle af disse udfordringer kan løses ved, at der i en selvstændig lov om kooperative virksomheder indføres mulighed for føderative samvirker mellem demokratiske penge- og realkreditinstitutter, der også kan danne grundlag for udvikling af målrettede finansieringsinstrumenter og -programmer for demokratiske og kooperative virksomheder som i andre europæiske lande og EU/EØS, herunder i samarbejde med offentlige fonde, jf. <i>Initiativ 20</i>.</p> <p>Anbefaling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablering af forum for drøftelser om revision af retningslinjerne for sammensætningen af kundeporteføljerne og dermed for kunde- og udlånspolitikken og mulighederne for at udvikle finansieringsinstrumenter og -programmer målrettet demokratiske, kooperative og føderative virksomheder. 	<p>s. 83</p> <p>5.7.3. Finanstilsynets praksis vedrørende pengeinstitutters kundefølje, s. 84</p> <p>5.7.4. Særlige problemstillinger påpeget af pengeinstitutter s. 84-85</p>	
<p>22. Skatte- og afgiftsmæssige incitamenter for overdragelse til medarbejdere, herunder i EOT- og ESOP-modeller</p> <p>Analysesema 3 og 4</p>	<p>Se venligst <i>Initiativ 8</i>.</p> <p>Anbefalinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligestilling af overdragelse til medarbejdere med familieoverdragelser. - Ligestilling af F.M.B.A. og A.M.B.A. med kapitalselskaber i forhold til medarbejderaktie-programmer m.v. efter § 7 P, § 16 og § 28 i <i>ligningsloven</i>. - At Skatteministeriet høres om, hvorvidt tilsvarende skatte- og afgiftsmæssige fordele som for EOT i UK og ESOP i USA vil medføre afledte uønskede virkninger. - Evt. kvalitative undersøgelser blandt virksomheder med potentiale for overdragelse til medarbejdere identificeret ved vores kvantitative og kvalitative undersøgelser, jf. <i>Delanalyse 1.3.</i> og <i>Delanalyse 2.4.</i> 	<p>2.3. Ejer- og generationsskifte: Overdragelse til medarbejdere, s. 19-20</p> <p>4. Udenlandske modeller og erfaringer, s. 26-41</p> <p>5.6.3. Medarbejderaktieordninger s. 79-83</p>	<p>1.3. Ejer- og generationsskifte: Overdragelse til medarbejdere</p> <p>2.4. Generationskifte til medarbejdere</p> <p>4.3. Medarbejderaktier</p> <p>5.1. Sammenfatning: Medarbejdere i Frankrig, Italien, Spanien, UK og USA</p>